

11 Ekologisk produktion

I kapitel 11 redovisas uppgifter om ekologisk odling inom jordbruk och trädgård samt ekologisk djurhållning. Viss arealstatistik samt ersättningar redovisas även i kapitel 9.

Sammanfattning

Den ekologiska produktionen

Regeringens mål för ekologisk produktion till år 2010 är att andelen certifierad ekologisk odling bör uppgå till 20 % av jordbruksmarken. Den certifierade ekologiska produktionen av mjölk, ägg och kött från idisslare bör öka markant. Slutligen bör den certifierade produktionen av griskött och matfågel öka kraftigt. Ett av huvudargumenten för att sätta upp ett mål för ekologisk produktion är att målet i sig utgör en av flera åtgärder för att uppnå de nationella miljökvalitetsmålen.

Ekologisk odling är en odlingsmetod som syftar till ett naturanpassat jordbruk utan lättlöslig handelsgödsel och kemiska bekämpningsmedel. Kretsloppstänkande och strävan efter ett kulturlandskap med stor artrikedom och biologisk mångfald är några av målsättningarna med ekologisk odling. Målsättningen är också att producera jordbruksprodukter av bra kvalitet med hjälp av uthålliga produktionsmetoder.

Från konsumentsynpunkt är det nödvändigt med garantier för hur de ekologiskt odlade produkterna odlas. År 2005 fanns ett godkänt kontrollorgan i Sverige, KRAV. KRAV är godkänd av Jordbruksverket och Livsmedelsverket att utföra kontroll av ekologisk produktion. Certifierade ekologiska produkter kan vara märkta med KRAV, Demeter eller EU:s logotyp för ekologiska produkter. EU:s logotyp är inte vanligt förekommande i Sverige.

KRAV och Demeterförbundet (biodynamisk odling) ställer sinsemellan något olika krav på godkännande. Vid biodynamisk odling krävs inte bara frånvaro av kemiska bekämpningsmedel och lättlöslig handelsgödsel utan även

att biodynamiska preparat används för att stimulera jordens och växternas biologiska förhållanden i syfte att erhålla livsmedel med hög kvalitet. Produkter som odlats ekologiskt men inte certifierats säljs som konventionellt odlade.

Ekologiskt odlade arealer

Ekologiskt odlade arealer finns redovisade med två definitioner. I tabellerna från KRAV redovisas certifierade arealer från vilka produktionen kan säljas med ekologisk märkning. I övriga tabeller är det i stället arealer där man sökt miljöstödd för ekologiska produktionsformer, vid jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

I **tabell 11.1–11.6** återges vissa delar av den statistik som tas fram av KRAV.

I **tabell 11.1** redovisas andelen KRAV-kontrollerad åkerareal (dvs. inklusive s.k. karensareal) i landet med uppdelning på län. Den totala KRAV-kontrollerade åkerarealen år 2005 var drygt 178 000 hektar, vilket är något mindre jämfört med föregående år och innebär att arealen fortsätter att minska jämfört med 2003 då den hitintills största arealen redovisades.

De högsta andelarna KRAV-kontrollerad åkerareal redovisas för Västmanlands, Södermanlands och Uppsala län där drygt 10 % av åkermarken var kontrollerad. De lägsta andelarna har Norrbottens och Västerbottens med ca 2 % vardera och Skåne län där 2,6 % av åkerarealen i länet var KRAV-kontrollerad ekologisk areal. Genomsnittet för landet är 6,6 %.

I **tabell 11.2** har den för ekologisk odling godkända jordbruksmarken delats upp på grödor. Av denna areal upptas 37 % av ”Vall på åker”, 26 % av ”Spannmål” och nästan 20 % av ”Betesmark, ej åker”.

I **tabell 11.3** redovisas antalet odlare på

KRAV-anslutna gårdar. De uppgick år 2005 till 2 951 jordbrukare varav 492 var odlare vars gårdar inte var helt omställda, dvs. någon del av gården var inte KRAV-godkänd eller i karens. Anslutningen har tidigare ökat kontinuerligt men antalet odlare har nu minskat för andra året i rad. I tabellen redovisas även den KRAV-kontrollerade arealen med uppdelning på godkänd areal och karensareal. Den KRAV-kontrollerade arealen ligger på ungefär samma nivå som året innan, drygt 200 000 hektar. Det bör understrykas att arealuppgifterna även inkluderar Betesmark. Arealen ”Betesmark, ej åker” uppgick år 2005 till ca 39 000 hektar (**tabell 11.2**).

I **tabell 11.7–11.13** redovisas grödarealer, skörd per hektar och produktion för arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Den totala arealen med miljöstödd för ekologisk produktion redovisas i kapitel 9 **tabell 9.4**. Där ingår även areal på de jordbruksföretag som har en åkerareal på 2 hektar eller mindre.

I **tabell 11.7** redovisas spannmålsarealer med stöd för ekologisk odling med uppdelning på produktionsområden och riket. Havre var den gröda som hade den största omfattningen av odlingen med 33 500 hektar. Vårkorn med miljöstödd för ekologisk odling odlades på nästan 21 700 hektar medan höstveten odlades på 12 600 hektar. I Svealands slättbygder, Götalands norra slättbygder och Götalands skogsbygder odlades de största arealerna med ekologiskt odlad spannmål.

I **tabell 11.8** redovisas den ekologiska oljeväxtarealen med miljöstödd. För samtliga oljeväxtgrödor ökade arealen jämfört med året innan. Odling av höstraps hade störst omfattning med nästan 1 700 hektar. Vårrips odlades på uppemot 1 600 hektar, vårraps på drygt 700 hektar medan odlingen av höstrybs var begränsad till drygt 300 hektar. Närmare 800 hektar oljelin odlades 2005.

I **tabell 11.9** redovisas arealer med miljöstödd för potatis, ärter och åkerbönor. Arealen uppgick år 2005 till nästan 1 000 hektar matpotatis, 5 500 hektar ärter och 4 300 hektar åkerbönor.

I **tabell 11.10** redovisas beräknad slätter-

vallsareal med miljöstödd. Arealen uppgick år 2005 till 259 000 hektar, en ökning av arealen med drygt 17 % jämfört med föregående år. Om vallen enbart använts som betesvall har arealen reducerats för detta i samband med beräkning av skörden. De redovisade arealerna i tabell 11.10 är därför inte desamma som lantbrukarna sökt stöd för där även betesvall ingår.

Ekologisk produktion

I **tabell 11.10–11.13** redovisas skörd per hektar och total produktion för arealer med miljöstödd för ekologisk produktion, vid jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

I **tabell 11.10** redovisas skörd av slättervall från arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Den totalt inbärgade skörden för 2005 var uppemot 1,0 miljoner ton, fördelat på första skörd 0,72 miljoner ton och återväxtskörd 0,25 miljoner ton. Skörden per hektar uppgick på riksnivå till 3 700 kg per hektar.

I **tabell 11.11** redovisas skörd per hektar för spannmålsgrödorna med uppdelning på produktionsområden och riket. Högst hektarskördar hade rågvete och höstveten med ca 3 700 kg resp. 3 400 kg per hektar på riksnivå. Höstråg nådde upp till 3 100 kg per hektar medan vårveten och blandsäd visade avkastningsnivåer på 2 700 respektive 2 600 kg per hektar.

Havre är den gröda som har den största omfattningen av den ekologiska spannmålsodlingen. Hektarskörden var 2 100 kg per hektar. Avkastningen för vårkorn var i samma storleksordning, ca 2 300 kg per hektar. Avkastningsnivåerna för de ekologiskt odlade spannmålsgrödorna var på riksnivå mellan 24 och 48 % lägre än motsvarande ordinarie hektarskördar. Den bör då understrykas att de ordinarie hektarskördarna även innefattar skörd från den ekologiska odlingen.

I **tabell 11.12** redovisas totalskördar från arealer med miljöstödd från ekologisk produktion. Vid beräkning av total skörd används arealer som man planerat att skörda som mogen gröda. Arealer som skördats som grönfoder ingår inte.

Totalskörden av höstveten och vårveten uppgick under 2005 till 42 900 respektive 28 100

ton. Störst totalskörd för både höst- och vårvete uppmättes i Svealands slättbygder. Totalskörden för höstråg var 8 400 ton. Totalskörden för havre respektive vårkorn uppgick till 64 700 respektive 45 200 ton. Totalskörden av rågvete och blandsäd har beräknats till 15 400 respektive 19 700 ton.

Av landets totala produktion av vårvete var nästan 10 % ekologiskt odlad. För havre var motsvarande andel ca 9 %, för höstråg 7 % och för rågvete 6 %. Av den totala produktionen av vårkorn och höstveten var 3 respektive 2 % ekologiskt odlad.

Totalskörden av åkerbönor och ärter uppgick under 2005 till 8 100 respektive 11 400 ton (**tabell 11.13**). Störst totalskörd uppmättes i Götalands norra slättbygder för åkerbönor och i Svealands slättbygder för ärter. Totalskörden för matpotatis var 10 800 ton, vilket är 15 % mindre än föregående år. Minskningen beror på att en lägre skörd per hektar bärgats. Den odlade arealen är i nivå med fjolårets. För åkerbönor och ärter var 55% respektive 17 % av den totala produktionen i riket ekologiskt odlad. För matpotatis var nästan 2 % ekologiskt odlad. Produktionen avser grödor odlade på arealer med miljöstöd för ekologisk odling. All produktion på denna areal är inte certifierad för försäljning som ekologiskt odlade produkter.

Ekologisk trädgårdsodling

Den för ekologisk odling godkända arealen av frukt, bär och grönsaker på åker redovisas i **tabell 11.2**. I **tabell 11.4** har den KRAV-kontrollerade arealen delats upp på vissa trädgårdsprodukter. Arealen frukt, bär och grönsaker år 2005 var 804 hektar, vilket är en ökning med 4 % jämfört med föregående år. Morötter odlades på 142 hektar dvs. 18 % av den totala KRAV-kontrollerade frukt-, bär- och grönsaksarealen. Svarta vinbär var den näst största kulturen med 105 hektar i odling. Odlingen av jordgubbar och vitkål uppgick till 50 resp. 36 hektar vardera. Övriga kulturer, inklusive lök, hade en odlingsareal som var mindre än 30 hektar.

Den KRAV-godkända odlingen i växthus framgår av **tabell 11.5**. Den ekologiskt odlade

växthusytan ökade dramatiskt mellan 2001 och 2002 från 62 000 till 91 000 kvm. Sedan år 2003 har odlade växthusytan legat på drygt 80 000 kvm. Tomater, som var den största kulturen 2005, odlades på 23 000 kvm (28 %), följt av kryddväxter som odlades på 19 000 kvm (23%).

Den ekologiskt odlade arealen enligt trädgårdsinventeringen för 2002 redovisas i **tabell 11.14**. Arealen 2002 för ekologisk odling enligt denna undersökning var 964 hektar motsvarande 7,3 % av trädgårdsodlingen på friland och den ekologiskt odlade växthusytan var 62 000 kvm motsvarande 2 % av den totalt odlade växthusytan i Sverige.

Ekologisk djurhållning

Ekologisk djurhållning bedrivs av samma skäl som ekologisk odling. Ekologisk djurhållning kräver ekologisk växtodling för att försörja djuren med egenproducerat ekologiskt foder i så stor utsträckning som möjligt. En god hälsa hos djuren anses främjas och de ges möjlighet till ett naturligt beteende och en värdig tillvaro. Den ekologiska djurhållningen enligt KRAV:s statistik redovisas i **tabell 11.6**. Sedan föregående år har bl.a. antalet mjölkkor, suggor, övriga svin och värphöns ökat. Den största procentuella ökningen står övriga svin för, en ökning i antal med 23 %. Antal djur i karens ökade för samtliga djurslag, med undantag för suggor, jämfört med fjolåret.

Om statistiken

Följande begrepp som används inom ekologisk odling kan behöva förtydligas:

Karens, karensår, karensareal

De första åren en åker odlas enligt KRAV:s regler blir varken grödan eller marken godkänd. Dessa år kallas "karensår". På samma sätt blir djurhållning godkänd först efter en viss "karenstid". Under karenstid sker kontroll precis på samma sätt som för all produktion som är ansluten till KRAV. Statistik över den KRAV-kontrollerade arealen inkluderar som regel karensarealen.

KRAV-godkänd odling

Odling som uppfyller KRAV:s alla regler för ekologiskt lantbruk. Här ingår inte arealer i karens.

Miljöstöd för ekologisk odling

Areal och växthusytor som omfattas av miljöstöd för ekologisk produktion utan att odlingarna behöver vara certifierade av t.ex. KRAV. Statistik rörande stödet till ekologisk odling tas fram av Jordbruksverket och redovisas översiktligt i kapitel 9. Arealer fördelade på grö-

dor och produktion för dessa arealer redovisas i tabellerna 11.7–11.14

Annan publicering

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning publicerar KRAV på sin webbplats www.krav.se.

Definitiva uppgifter om hektar- och totalskördar redovisas i Statistiska med delanden, serie JO 16.

Trädgårdsinventeringen genomförs intermittert och publiceras i serie JO 33.

Tabell 11.1**KRAV-kontrollerad åkerareal (KRAV-godkänd inkl. karens) samt total åkerareal 2005**

KRAV controlled arable land and total arable land

Område	Areal åkermark, ha		Andel KRAV-kontrollerad åkerareal, %
	KRAV-kontrollerad	Total åkerareal	
<i>Län</i>			
Stockholms	6 831	86 404	7,9
Uppsala	15 527	151 229	10,3
Södermanlands	13 247	128 877	10,3
Östergötlands	15 512	206 637	7,5
Jönköpings	6 020	91 535	6,6
Kronobergs	2 326	50 863	4,6
Kalmar	4 191	126 256	3,3
Gotlands	7 117	86 730	8,2
Blekinge	1 184	32 514	3,6
Skåne	11 774	459 260	2,6
Hallands	6 650	115 196	5,8
Västra Götalands	45 168	479 216	9,4
Värmlands	8 796	112 445	7,8
Örebro	4 656	107 930	4,3
Västmanlands	13 464	125 274	10,7
Dalarnas	4 225	63 241	6,7
Gävleborgs	4 993	70 503	7,1
Västernorrlands	1 887	53 166	3,5
Jämtlands	2 307	43 809	5,3
Västerbottens	1 530	73 571	2,1
Norrbottens	738	38 403	1,9
<i>Hela riket</i>			
2005	178 142	2 703 057	6,6
2004	179 443	2 660 643	6,7
2003	183 686	2 668 586	6,9
2002	183 539	2 679 941	6,8
2001	154 673	2 694 184	5,7

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.2

KRAV-godkända arealer för olika grödor och grödgrupper 2005, hektar*KRAV certified areas for different crops and groups of crops*

Område	Summa godkänd jordbruks- areal	Varav				
		Spannmål	Ärtor och bönor	Oljeväxter	Potatis och betor	Träda
<i>Län</i>						
Stockholms	7 742	1 861	121	33	6	459
Uppsala	17 462	5 450	658	123	24	1 440
Södermanlands	15 176	4 170	519	80	4	814
Östergötlands	18 409	4 920	894	223	24	882
Jönköpings	7 188	1 178	98	63	2	92
Kronobergs	3 468	428	0	3	3	33
Kalmar	7 257	1 030	102	19	32	123
Gotlands	9 219	1 757	184	123	190	201
Blekinge	1 707	245	20	43	24	95
Skåne	15 417	3 382	567	220	288	437
Hallands	7 394	2 099	345	164	30	237
Västra Götalands	45 380	13 427	2 898	1 400	84	2 435
Värmlands	8 409	2 126	256	230	49	537
Örebro	5 209	1 375	68	37	8	290
Västmanlands	14 031	5 620	780	267	3	1 224
Dalarnas	4 110	1 156	153	85	81	205
Gävleborgs	5 235	1 359	47	54	87	230
Västernorrlands	2 235	350	0	0	15	45
Jämtlands	2 658	411	0	0	18	26
Västerbottens	1 563	233	0	0	12	89
Norrbottnens	738	219	0	0	17	24
<i>Hela riket</i>						
2005	200 010	52 799	7 711	3 168	1 002	9 917
2004	206 579	59 587	8 065	2 209	1 103	14 725
2003	207 540	59 774	7 505	1 677	1 394	14 401
2002	190 526	51 582	7 181	1 691	1 512	12 502
2001	161 702	42 193	5 138	1 469	1 414	10 609

- 1) Betesmarker som ej är lämpliga att plöja och därmed inte ingår i växtföljden. Dessa redovisas i KRAV:s statistik eftersom de har betydelse för djurhållningen i ekologisk produktion och dessutom ingår i KRAV:s kontroll.
- 2) I rubriken "Energiskog m.m." ingår rörlin, salix och poppel.
- 3) I rubriken "Övrig markanvändning" ingår bovete, spannmålsförsök, hirs, solros, oljeväxtoförsök, vitsenap, sötlupiner, vicker, spånadslin, viltbete, skydds zoner, grön gödsling, våtmark, julgransodling och övrigt.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.2 (forts.)

Område	Varav						
	Vall på åker	Betes- mark m.m. (ej åker) ¹	Grön- foder och majs	Frukt och bär	Grön- saker och kryddor	Energi- skog m.m. ²	Övrig mark- använd- ning ³
<i>Län</i>							
Stockholms	3 197	1 679	104	8	19	2	198
Uppsala	5 291	3 373	210	4	13	51	760
Södermanlands	5 888	2 829	319	2	6	36	473
Östergötlands	6 354	4 374	375	7	23	50	214
Jönköpings	3 455	2 118	95	0	11	0	50
Kronobergs	1 630	1 257	67	2	3	0	7
Kalmar	2 411	3 304	167	5	13	0	20
Gotlands	3 838	2 691	87	5	77	0	43
Blekinge	580	580	73	7	15	0	11
Skåne	4 752	4 737	358	60	127	130	292
Hallands	3 176	1 002	128	6	39	1	122
Västra Götalands	15 989	6 448	705	18	72	32	1 503
Värmlands	4 263	629	163	2	28	0	98
Örebro	2 003	840	208	11	12	50	257
Västmanlands	3 108	1 429	252	17	8	14	1 218
Dalarnas	1 755	361	32	73	15	4	189
Gävleborgs	2 712	541	104	1	19	3	58
Västernorrlands	1 318	465	12	9	3	0	9
Jämtlands	1 609	481	72	21	8	0	6
Västerbottens	1 043	89	65	0	18	0	14
Norrbottens	441	13	2	11	6	0	3
<i>Hela riket</i>							
2005	74 814	39 239	3 599	271	533	372	5 545
2004	76 675	39 253	343	240	532	390	2 794
2003	78 451	39 396	486	233	611	355	2 690
2002	73 934	37 149	578	216	579	302	2 859
2001	64 508	32 069	1 025	205	573	286	2 110

Tabell 11.3**Kontrollerad areal och antal odlare på KRAV-anslutna gårdar 2005***Controlled area and number of cultivators on KRAV certified holdings*

Område	Areal, hektar			Antal odlare		
	KRAV God- känd	Karens	Summa	KRAV Helt omlagda ¹	Ej helt omlagda ²	Summa
<i>Län</i>						
Stockholms	7 742	920	8 662	91	10	101
Uppsala	17 462	1 964	19 426	161	42	203
Södermanlands	15 176	1 259	16 435	131	24	155
Östergötlands	18 409	2 011	20 420	150	54	204
Jönköpings	7 188	1 242	8 430	97	4	101
Kronobergs	3 468	238	3 706	53	1	54
Kalmar	7 257	436	7 693	79	9	88
Gotlands	9 219	1 136	10 355	100	31	131
Blekinge	1 707	91	1 798	29	3	32
Skåne	15 417	1 486	16 903	190	49	239
Hallands	7 394	342	7 736	120	33	153
Västra Götalands	45 380	7 222	52 602	663	117	780
Värmlands	8 409	1 128	9 537	97	18	115
Örebro	5 209	379	5 588	84	12	96
Västmanlands	14 031	1 142	15 173	136	49	18
Dalarnas	4 110	508	4 618	59	9	68
Gävleborgs	5 235	356	5 591	100	7	107
Västernorrlands	2 235	135	2 370	37	9	46
Jämtlands	2 658	165	2 823	44	5	49
Västerbottens	1 563	87	1 650	28	2	30
Norrbottnens	738	13	751	10	4	14
<i>Hela riket</i>						
2005	200 010	22 258	222 268	2 459	492	2 951
2004	206 597	15 468	222 065	2 567	572	3 139
2003	207 540	18 552	226 092	2 733	636	3 369
2002	190 360	35 205	225 565	2 839	706	3 545
2001	161 702	31 399	193 101	2 654	684	3 338

1) Helt omlagd = all mark på gården är KRAV-godkänd eller i karens.

2) Ej helt omlagd = någon del av gården är inte KRAV-godkänd eller i karens.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.4

Arealer av KRAV-godkända trädgårdsväxter 2005, hektar

Areas of KRAV controlled horticultural plants

Område	Träd- gårds- växter totalt ¹	Varav					Frukt		Varav Äpple	
		Lök	Morot	Röd- betor	Vit- kål	Bär	Varav Svarta vinbär	Jord- gubbar		
<i>Län</i>										
Stockholms	27,1	1,0	0,5	0,9	0,7	2,9	1,5	0,6	5,5	2,2
Uppsala	17,5	–	2,4	–	–	2,9	0,1	–	1,3	0,7
Södermanlands	7,9	0,1	0,1	–	0,2	1,1	–	0,2	1,2	1,0
Östergötlands	29,9	5,2	6,0	–	0,6	5,9	0,1	3,9	1,0	–
Jönköpings	11,0	–	–	–	–	0,4	–	–	–	–
Kronobergs	5,0	0,3	0,8	–	0,4	1,6	–	0,1	0,2	–
Kalmar	18,9	0,4	–	–	–	5,4	0,2	1,7	–	–
Gotlands	82,5	11,6	31,3	–	2,0	2,6	–	1,7	2,8	1,5
Blekinge	21,7	–	9,7	–	–	6,8	–	–	–	–
Skåne	186,7	3,9	39,4	8,5	–	9,8	1,7	6,0	49,9	27,9
Hallands	45,4	2,9	9,0	–	–	3,9	–	2,6	2,0	1,0
Västra Götalands	90,6	2,1	6,2	9,0	25,1	16,0	2,8	9,1	2,6	2,2
Värmlands	29,7	–	9,0	–	3,0	2,0	0,3	–	–	–
Örebro	23,0	0,2	1,8	–	2,0	9,8	6,5	2,8	1,6	1,6
Västmanlands	25,9	0,3	6,0	0,1	0,1	0,3	–	–	17,0	–
Dalarnas	88,2	–	4,8	–	0,5	73,0	58,3	13,7	0,1	0,1
Gävleborgs	20,0	–	8,9	0,5	–	1,4	–	1,1	–	–
Västernorrlands	12,0	0,3	0,3	–	0,1	9,3	5,8	3,5	0,0	–
Jämtlands	27,9	–	3,2	–	1,2	20,3	17,6	2,6	0,2	–
Västerbottens	18,1	–	2,5	–	–	0,3	0,3	–	–	–
Norrbottnens	16,7	–	0,4	–	–	10,9	10,2	0,7	–	–
<i>Hela riket</i>										
2005	804,0	28,2	142,1	19,0	35,9	186,2	105,3	50,3	85,3	38,2
2004	772,2	33,9	122,8	27,5	27,3	159,1	91,7	42,7	81,2	18,7
2003	844,1	46,9	164,6	29,9	29,5	159,5	80,5	51,4	73,1	19,0
2002	794,4	42,5	146,7	23,6	32,5	149,5	65,5	53,3	66,2	15,9
2001	777,5	37,6	177,8	41,4	17,7	154,1	69,6	60,3	50,7	18,6

1) Trädgårdsväxter inkl. frukt, bär grönsaker, kryddväxter, blommor m.m.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.5
Yta KRAV-godkänd växthusodling 2005, m²
KRAV certified cultivation in greenhouses

Område	Tomat	Gurka	Sallad	Krydd- växter	Övrigt	Totalt
<i>Län</i>						
Stockholms	3 124	1 365	724	255	2 713	8 181
Uppsala	1 180	115	–	8	1 041	2 344
Södermanlands	725	150	125	4 329	600	5 929
Östergötlands	744	3 835	–	1 155	1 766	7 500
Jönköpings	450	460	30	–	1 137	2 077
Kronobergs	325	112	58	12	107	614
Kalmar	300	350	600	50	625	1 925
Gotlands	3 958	350	–	–	218	4 526
Blekinge	–	380	–	–	–	380
Skåne	2 664	1 135	550	5 165	4 364	13 878
Hallands	480	1 020	–	120	1 110	2 730
Västra Götalands	4 113	1 396	930	7 210	3 058	16 707
Värmlands	240	489	150	–	1 285	2 164
Örebro	1 005	785	60	20	504	2 374
Västmanlands	–	–	–	–	–	–
Dalarnas	2 312	1 385	110	276	385	4 468
Gävleborgs	1 171	570	–	–	714	2 455
Västernorrlands	74	216	7	8	33	338
Jämtlands	160	80	–	250	860	1 350
Västerbottens	–	310	–	–	570	880
Norrbottnens	–	–	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>						
2005	23 025	14 503	3 344	18 858	21 090	80 820
2004	24 753	14 504	2 913	18 857	22 781	83 808
2003	23 903	15 271	4 678	16 241	22 588	82 681
2002	22 454	11 704	5 391	15 278	36 130	90 957
2001	15 149	7 808	3 879	12 845	22 270	61 951

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.6**Antal KRAV-godkända djur samt antal djur i karens 2005***Number of KRAV certified animals and animals qualifying for certification*

Område	Mjölkkor	Am- och dikor	Övriga nöt ¹	Får exkl. lamm ²	Lamm ³
<i>Län</i>					
Stockholms	944	534	1 663	780	1 234
Uppsala	1 436	852	3 731	779	713
Södermanlands	1 247	1 263	4 313	811	1 208
Östergötlands	1 802	1 043	4 065	1 178	2 082
Jönköpings	1 765	608	3 843	466	688
Kronobergs	428	619	1 806	459	740
Kalmar	740	565	2 067	1 063	1 501
Gotlands	821	390	2 133	1 619	2 577
Blekinge	226	170	633	252	323
Skåne	1 389	1 766	5 430	2 538	3 447
Hallands	1 240	493	2 871	346	522
Västra Götalands	5 327	3 153	12 840	2 550	3 658
Värmlands	916	710	2 609	137	126
Örebro	508	284	1 058	206	336
Västmanlands	897	386	1 883	345	547
Dalarnas	424	151	826	51	80
Gävleborgs	833	144	1 315	238	350
Västernorrlands	393	169	585	224	92
Jämtlands	646	23	954	80	100
Västerbottens	339	75	662	32	–
Norrbottens	–	35	63	87	135
<i>Hela riket</i>					
2005	22 321	13 433	55 350	14 241	20 459
2004	21 892	13 571	56 116	15 871	22 393
2003	22 051	13 724	56 332	16 555	23 598
2002	21 533	13 468	55 208	16 063	24 762
2001	20 712	12 534	52 558	14 615	23 404
<i>Djur i karens</i>					
2005	597	761	2 300	..	976 ⁴
2004	1	674	816	..	250 ⁴
2003	110	989	2 192	..	145 ⁴
2002	286	1 414	2 877	..	639 ⁴
2001	880	1 661	5 437	..	796 ⁴

1) Inkl. avelstjurar, kalvar, ungdjur, kalvar till vidareförädling o. stutar.

2) Inkl. mjölkfår, tackor o. baggar.

3) Inkl. lamm, vinterlamm o. lamm till vidareuppfödning.

4) Exkl. vinterlamm o. lamm till vidareuppfödning.

5) Inkl. galtar, smågrisar o. slaktsvin, för djur i karens enbart galtar o. slaktsvin.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.6 (forts.)

Område	Suggor	Övriga svin ⁵	Värp- höns	Slakt- kyck- lingar
<i>Län</i>				
Stockholms	2	35	8 490	–
Uppsala	152	3 563	6 955	–
Södermanlands	79	1 311	21 205	–
Östergötlands	150	3 689	121 600	–
Jönköpings	3	10	–	–
Kronobergs	13	241	12 000	–
Kalmar	42	575	11 931	–
Gotlands	–	35	11 889	–
Blekinge	–	–	–	–
Skåne	105	4 900	55 846	45 575
Hallands	129	2 612	4 700	–
Västra Götalands	126	4 629	38 277	–
Värmlands	–	1 850	24 100	–
Örebro	72	11	18 580	–
Västmanlands	70	1 250	14 700	–
Dalarnas	160	950	2 600	–
Gävleborgs	6	50	8 879	–
Västernorrlands	–	–	3 100	–
Jämtlands	6	81	480	–
Västerbottens	24	368	–	–
Norrbottnens	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>				
2005	1 139	26 160	365 332	45 575
2004	964	21 243	349 798	45 915
2003	1 044	20 939	323 620	21 600
2002	1 173	24 825	247 693	31 072
2001	1 229	26 436	186 102	17 920
<i>Djur i karens</i>				
2005	220	1 012	1 103	..
2004	361	3	39	..
2003	67	3	3 520	..
2002	83	18	8 399	..
2001	109	5	5 881	..

Tabell 11.7**Spannmål 2005. Arealer med ekologisk odling¹***Cereals. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar								
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Blandsäd Strå- säd	Balj- växter
<i>Produktionsområden</i>									
Gss	370	650	280	–	950	410	180	70	380
Gmb	750	800	430	10	1 980	1 250	520	190	940
Gns	4 400	3 550	810	0	2 010	8 200	1 570	1 000	2 520
Ss	5 740	3 870	670	20	3 800	9 990	860	950	1 890
Gsk	910	750	380	10	3 240	6 700	920	1 280	2 780
Ssk	410	850	200	10	2 440	4 350	200	360	1 330
Nn	20	40	20	–	4 620	1 750	40	280	3 470
Nö	–	–	–	–	2 630	880	–	170	1 320
<i>Hela riket</i>									
2005	12 600	10 510	2 800	50	21 670	33 520	4 280	4 300	14 640
2004	14 170	9 990	3 380	60	22 160	35 140	4 920	4 200	14 460
2003	14 270	8 660	2 660	90	21 100	34 020	4 220	4 510	13 450

1) Uppgifterna avser arealer med miljöstöd för ekologisk produktion vid jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.8**Oljeväxter 2005. Arealer med ekologisk odling¹***Oilseed crops. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar				
	Höstraps	Vårtraps	Höstrybs	Vårtrybs	Oljelin
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	160	10	10	20	40
Gmb	180	120	–	30	100
Gns	1 050	190	20	290	360
Ss	60	160	260	770	170
Gsk	200	180	30	240	0
Ssk	10	100	0	180	110
Nn	0	0	–	40	–
Nö	–	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>					
2005	1 670	740	330	1 570	790
2004	1 240	490	170	1 170	440
2003	780	410	80	620	500

1) Uppgifterna avser arealer med miljöstöd för ekologisk produktion vid jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.9

Potatis, ärter och åkerbönor 2005. Arealer med ekologisk odling¹, hektar*Potatoes, peas and field beans. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar		
	Matpotatis	Ärter	Åkerbönor
<i>Produktionsområden</i>			
Gss	90	120	400
Gmb	180	460	190
Gns	70	1 710	2 710
Ss	60	2 420	470
Gsk	100	390	390
Ssk	130	380	120
Nn	250	10	0
Nö	80	0	–
<i>Hela riket</i>			
2005	960	5 500	4 300
2004	970	6 220	3 910
2003	1 020	6 220	3 180

1) Uppgifterna avser arealer med miljöstöd för ekologisk produktion vid jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.10

Slättervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2005.**Areal, hektarskörd och totalskörd vid ekologisk odling¹***Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.**Crop area, yield per hectare and total production in organic farming*

Område	Antal företag	1:a skörd			Återväxt		Inbärgad vallskörd	
		Areal, hektar ²	Total inbärgad skörd, ton ³	Inbärgad skörd, kg/ha ³	Total inbärgad skörd, ton ^{3,4}	Inbärgad återväxt, kg/ha ^{3,4}	Totalt inbärgad, ton ³	Kg/ha ³
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	20	4 780	14 000	2 920
Gmb	46	16 900	54 900	3 250	21 500	1 270	76 400	4 520
Gns	44	21 140	71 300	3 370	23 600	1 120	94 900	4 490
Ss	71	42 800	117 200	2 740	53 700	1 260	170 900	3 990
Gsk	101	75 100	223 300	2 970	86 200	1 150	309 600	4 120
Ssk	42	30 220	75 100	2 490	17 800	590	92 900	3 070
Nn	53	45 830	117 200	2 560	28 100	610	145 300	3 170
Nö	28	21 880	49 400	2 260
<i>Hela riket</i>								
2005	405	259 130	719 600	2 780	248 600	960	968 200	3 740
2004	413	220 900	601 500	2 720	202 800	920	804 300	3 640
2003	405	220 230	629 400	2 860	336 500	1 530	965 900	4 390

1) Uppgifterna avser arealer och skörd från arealer med miljöstöd för ekologisk produktion vid företag med mer än 2 hektar åkermark.

2) Arealen slättervall har skattats genom att minska den totala vallarealen med andelen betesvall.

3) Vattenhalt 16,5 %.

4) Återväxtskörden per hektar har beräknats utslagen på den totala slättervallsarealen, dvs. hela arealen och ej enbart den där återväxten tillvaratas.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.11**Spannmål 2005. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha^{1,2}***Cereals. Yield per hectare in organic farming*

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	..	3 370	3 870
Gmb	3 110	2 220	2 980	2 620	3 360	3 310
Gns	3 370	2 760	2 920	–	2 450	2 100	3 910	2 800
Ss	3 660	2 760	3 270	..	2 560	2 270	4 290	2 450
Gsk	2 870	2 710	2 740	2 030	3 160	2 840
Ssk	..	2 450	..	–	2 140	1 960	..	2 340
Nn	–	1 580	1 690
Nö	–	–	–	–	1 780	..	–	..
<i>Hela riket</i>								
2005	3 440	2 720	3 060	..	2 300	2 120	3 750	2 630
2004	3 740	3 040	3 100	..	2 540	2 600	3 670	2 820
2003	3 060	2 940	2 660	..	2 410	2 430	3 090	2 650

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöstöd för ekologisk produktion.

2) Tidigare redovisade uppgifter har avsett 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.12**Spannmål 2005. Totalskördar vid ekologisk odling, ton^{1,2}***Cereals. Total production in organic farming*

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	..	2 200	..	–	3 200
Gmb	2 300	1 800	5 300	2 600	1 500	1 700
Gns	14 800	9 800	2 320	..	4 200	16 400	5 800	5 200
Ss	21 000	10 500	2 190	..	9 600	21 800	3 700	4 200
Gsk	2 400	2 000	7 600	11 600	2 900	5 300
Ssk	..	2 100	5 000	7 800	..	2 200
Nn	–	6 000	2 300
Nö	–	–	–	–	4 600	..	–	..
<i>Hela riket</i>								
2005	42 900	28 100	8 370	..	45 200	64 700	15 400	19 700
2004	52 800	30 200	10 400	..	54 800	88 900	17 900	30 000
2003	43 500	25 200	6 900	..	48 600	75 200	12 800	18 200

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöstöd för ekologisk produktion. Areal skördad som grönfoder ingår ej.

2) Tidigare redovisade uppgifter har avsett 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.13**Potatis, ärter och åkerbönor 2005. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha och total skörd, ton¹***Potatoes, peas and field beans. Yield per hectare and total production in organic farming*

Område	Matpotatis		Ärter ^{2,3}		Åkerbönor ^{2,3}	
	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton
<i>Produktionsområden</i>						
Gss
Gmb	13 900	2 500	1 960	900
Gns	2 350	4 000	2 010	5 200
Ss	1 940	4 600	1 790	800
Gsk	9 320	900
Ssk	11 120	1 500	2 130	800
Nn	10 040	2 500	–	..
Nö	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>						
2005	11 200	10 800	2 120	11 400	1 960	8 100
2004	13 040	12 600	2 360	14 000	2 420	9 400
2003	10 280	10 500	2 220	12 700	.. ⁴	.. ⁴

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöstöd för ekologisk produktion.

2) Vid 15,0 % vattenhalt.

3) Areal skördad som grönfoder ingår ej.

4) 2004 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.14**Areal för ekologisk odling av trädgårdsprodukter i växthus och på friland 2002***Areas for ecological cultivated horticultural products in greenhouse and outdoor cultivation*

Avser företag med minst 0,25 hektar frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta

Figures for holdings with at least 0.25 hectares outdoor cultivation or at least 200 square meters greenhouse

Område	Växthusyta, m ²	Andel ekologisk växthusodling, %	Frilandsareal, hektar	Andel ekologisk frilandsodling, %
<i>Län</i>				
Stockholms	7 629	2,7	24,5	13,4
Uppsala	2 363	10,2	12,5	19,7
Södermanlands	7 507	11,2	5,7	1,9
Östergötlands	2 118	1,6	64,4	11,1
Jönköpings	1 310	3,1	12,7	5,0
Kronobergs	440	1,1	7,5	6,2
Kalmar	200	0,5	54,0	6,7
Gotlands	3 456	6,4	77,3	12,0
Blekinge	400	0,4	23,6	4,0
Skåne	3 751	0,2	175,3	2,5
Hallands	3 340	1,6	102,3	15,7
Västra Götalands	17 294	6,8	141,3	16,2
Värmlands	2 015	5,0	25,0	22,4
Örebro	1 485	3,3	25,1	13,9
Västmanlands	600	0,8	16,9	24,8
Dalarnas	3 818	9,2	74,6	55,8
Gävleborgs	1 720	3,3	14,6	18,9
Västernorrlands	566	1,3	19,3	20,8
Jämtlands	930	5,4	27,3	25,6
Västerbottens	720	1,0	13,6	23,5
Norrbottnens	350	0,7	46,7	22,5
<i>Hela riket</i>				
2002	62 012	1,8	964,2	7,3
1999	101 749	3,1	640,4	5,2

Källa: Trädgårdsinventeringen 2003, Jordbruksverket.